

ผลการสำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัย ช่วงก่อนเทศกาลและในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2546

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้สำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัยบนท้องถนนในจังหวัดขนาดใหญ่และเป็นจังหวัดท่องเที่ยว 23 จังหวัด¹ (รวมกรุงเทพมหานคร) ในช่วงก่อนเทศกาลสงกรานต์วันที่ 4 - 5 เมษายน พ.ศ. 2546 และในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 12 - 14 เมษายน พ.ศ. 2546 โดยทำการสำรวจจังหวัดละ 3 อำเภอ, อำเภอละ 3 จุด, จุดละ 3 เวลา (สำรวจเวลา 08.00 - 09.00 น., 10.00 - 11.00 น., 16.00 - 17.00 น.) รวมรถจักรยานยนต์ที่สำรวจ 1,112,159 คัน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ก่อนเทศกาลสงกรานต์ (วันที่ 4 - 5 เมษายน พ.ศ. 2546)

1. ผู้ใช้รถจักรยานยนต์ทั้งในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร สวมหมวกนิรภัยเฉลี่ย ร้อยละ 41.8 (ผู้ขับขี่ร้อยละ 52.3, ผู้โดยสาร ร้อยละ 16.4) ในกรุงเทพมหานครสวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 69.9 (ผู้ขับขี่ ร้อยละ 72.8, ผู้โดยสาร ร้อยละ 58.0) (ตารางที่ 1) ในเขตอำเภอเมืองสวมหมวกนิรภัยสูงกว่าอำเภออื่น ๆ (อำเภอเมือง ร้อยละ 47.6, อำเภออื่น ๆ ร้อยละ 34.2) การสวมหมวกนิรภัยในแต่ละช่วงเวลาไม่มีความแตกต่างกันมาก

2. จังหวัดที่มีการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ สูงที่สุด 5 อันดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 69.9), ขอนแก่น (ร้อยละ 55.6), พิจิตร (ร้อยละ 52.2), อุบลราชธานี (ร้อยละ 51.8) และ นครราชสีมา (ร้อยละ 51.0) (ตารางที่ 2)

3. จังหวัดที่มีการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ ต่ำที่สุด 5 อันดับแรก คือ พัทลุง (ร้อยละ 26.4), สิงห์บุรี (ร้อยละ 28.8), เชียงราย (ร้อยละ 31.1), ร้อยเอ็ด (ร้อยละ 32.9) และสงขลา (ร้อยละ 33.3) (ตารางที่ 2)

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ (วันที่ 12 - 14 เมษายน พ.ศ. 2546)

1. ผู้ใช้รถจักรยานยนต์ทั้งในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร สวมหมวกนิรภัยเฉลี่ย ร้อยละ 33.8 (ผู้ขับขี่ร้อยละ 44.2, ผู้โดยสาร ร้อยละ 13.4) ในกรุงเทพมหานครสวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 62.7 (ผู้ขับขี่ ร้อยละ 69.1, ผู้โดยสาร ร้อยละ 46.6) (ตารางที่ 1) ในเขตอำเภอเมืองสวมหมวกนิรภัยสูงกว่าอำเภออื่น ๆ (อำเภอเมือง ร้อยละ 37.3, อำเภออื่น ๆ ร้อยละ 29.4) การสวมหมวกนิรภัยในแต่ละช่วงเวลาไม่มีความแตกต่างกันมาก

2. จังหวัดที่มีการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ สูงที่สุด 5 อันดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 62.7), ขอนแก่น (ร้อยละ 44.7), อุตรดิตถ์ (ร้อยละ 44.4), ภูเก็ต (ร้อยละ 42.1) และชลบุรี (ร้อยละ 40.0) (ตารางที่ 2)

3. จังหวัดที่มีการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ ต่ำที่สุด 5 อันดับแรก คือ สิงห์บุรี (ร้อยละ 19.6), เชียงใหม่ (ร้อยละ 25.1), ลำปาง (ร้อยละ 25.7), ร้อยเอ็ด (ร้อยละ 26.3) และพัทลุง (ร้อยละ 27.3) (ตารางที่ 1)

เปรียบเทียบการสวมหมวกนิรภัยในช่วงก่อนเทศกาลสงกรานต์และในช่วงเทศกาลสงกรานต์

1. เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลเป็นรายวัน ผู้ใช้รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยต่ำที่สุด ในวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2546 (ร้อยละ 28.6) (ตารางที่ 1)

2. ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ผู้ใช้รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยโดยรวมลดลง ร้อยละ 8.0 (ผลต่างของอัตราการสวมหมวกนิรภัยก่อนและหลังเทศกาลสงกรานต์) (ตารางที่ 2)

3. ในเกือบทุกจังหวัดมีการสวมหมวกนิรภัยลดลงในช่วงเทศกาลสงกรานต์ โดยจังหวัดที่มีการสวมหมวกนิรภัยลดลงมากที่สุด คือ พิจิตร, ลำปาง และนครราชสีมา ยกเว้น ชลบุรี, เชียงราย และพัทลุง (ตารางที่ 2)

¹ อุตรดิตถ์ไม่มีข้อมูลวันที่ 4 - 5 เมษายน พ.ศ. 2546, ขอนแก่น ไม่มีข้อมูลของอำเภอชุมแพ วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2546

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบร้อยละการสวมหมวกนิรภัยของผู้ขับขี่และผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ก่อนและในช่วงเทศกาลสงกรานต์และในช่วงเทศกาลสงกรานต์จําแนกรายจังหวัด

ลำดับที่	จังหวัด	ภาค	วันที่ 4-5 เมษายน 46			วันที่ 12-14 เมษายน 46			รวม เพิ่ม/ลด*
			ผู้ขับขี่	ผู้โดยสาร	รวม	ผู้ขับขี่	ผู้โดยสาร	รวม	
1	กรุงเทพมหานคร	บชน.	72.8	58.0	69.9	69.1	46.6	62.7	-7.2
2	พระนครศรีอยุธยา	1	48.7	14.6	36.0	36.3	18.9	29.7	-6.4
3	สิงห์บุรี	1	35.4	14.6	28.8	26.0	6.6	19.6	-9.2
4	สระบุรี	1	47.2	9.8	37.2	38.6	9.7	29.1	-8.1
5	ลพบุรี	1	48.8	14.7	39.1	40.4	14.0	31.1	-8.0
6	ระยอง	2	48.8	26.2	41.5	49.6	11.8	36.8	-4.7
7	ชลบุรี	2	51.7	14.2	38.6	51.6	16.6	40.0	1.3
10	นครราชสีมา	3	64.5	19.7	51.0	51.0	14.6	37.8	-13.2
13	อุบลราชธานี	3	60.9	19.5	51.8	49.9	12.6	39.2	-12.6
11	ขอนแก่น	4	63.1	33.5	55.6	52.2	28.9	44.7	-10.9
12	อุดรธานี	4	-	-	-	54.5	22.5	44.4	-
14	ร้อยเอ็ด	4	41.7	10.4	32.9	33.9	11.7	26.3	-6.6
17	ลำปาง	5	49.0	28.8	43.4	31.6	14.7	25.7	-17.7
18	เชียงใหม่	5	41.0	25.6	35.1	30.4	17.0	25.1	-9.9
19	เชียงราย	5	37.3	13.4	31.1	37.4	20.0	31.5	0.4
15	สุโขทัย	6	59.2	23.7	49.2	48.1	16.9	37.3	-11.9
16	พิจิตร	6	65.7	24.4	52.2	39.4	13.8	30.9	-21.3
8	ประจวบคีรีขันธ์	7	49.8	6.4	36.1	46.3	4.9	31.3	-4.8
9	ราชบุรี	7	45.6	6.4	33.9	42.1	4.2	29.8	-4.1
20	ภูเก็ต	8	57.3	4.9	42.8	60.4	4.7	42.1	-0.7
21	สุราษฎร์ธานี	8	57.4	4.6	40.9	44.6	3.2	29.0	-11.9
22	สงขลา	9	46.3	4.0	33.3	43.5	3.9	30.6	-2.7
23	พัทลุง	9	35.7	5.1	26.4	38.1	6.7	27.3	0.9
รวม			52.3	16.4	41.8	44.2	13.4	33.8	-8.0
มาตรฐาน			48.9	14.6	38.9	43.5	13.8	31.1	-7.8

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบร้อยละการสวมหมวกนิรภัยของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ก่อนและหลังเทศกาลจําแนกรายจังหวัด

ลำดับที่	จังหวัด	ภาค	4-5 เมษายน 46			12-14 เมษายน 2546			เพิ่ม/ลด*
			จำนวนที่สังเกต	สวมหมวก	%	จำนวนที่สังเกต	สวมหมวก	%	
1	กรุงเทพมหานคร	บชน.	36,054	25,219	69.9	33,547	21,046	62.7	-7.2
2	พระนครศรีอยุธยา	1	24,288	8,747	36.0	62,179	18,441	29.7	-6.4
3	สิงห์บุรี	1	4,407	1,271	28.8	15,063	2,954	19.6	-9.2
4	สระบุรี	1	38,569	14,345	37.2	63,571	18,482	29.1	-8.1
5	ลพบุรี	1	14,759	5,774	39.1	24,181	7,518	31.1	-8.0
6	ระยอง	2	23,980	9,961	41.5	32,409	11,934	36.8	-4.7
7	ชลบุรี	2	27,825	10,751	38.6	47,513	18,987	40.0	1.3
8	นครราชสีมา	3	19,515	9,953	51.0	30,370	11,476	37.8	-13.2
9	อุบลราชธานี	3	40,649	21,052	51.8	45,480	17,827	39.2	-12.6
10	ขอนแก่น	4	17,713	9,843	55.6	36,756	16,423	44.7	-10.9
11	อุดรธานี	4	-	-	-	37,726	16,760	44.4	-
12	ร้อยเอ็ด	4	17,136	5,639	32.9	19,545	5,136	26.3	-6.6
13	ลำปาง	5	36,481	15,842	43.4	54,099	13,905	25.7	-17.7
14	เชียงใหม่	5	29,248	10,257	35.1	62,565	15,725	25.1	-9.9
15	เชียงราย	5	29,476	9,169	31.1	53,642	16,914	31.5	0.4
16	สุโขทัย	6	24,670	12,140	49.2	42,063	15,709	37.3	-11.9
17	พิจิตร	6	30,163	15,757	52.2	40,898	12,642	30.9	-21.3
18	ประจวบคีรีขันธ์	7	31,714	11,460	36.1	53,503	16,741	31.3	-4.8
19	ราชบุรี	7	38,926	13,191	33.9	66,489	19,829	29.8	-4.1
20	ภูเก็ต	8	44,449	19,045	42.8	63,497	26,753	42.1	-0.7
21	สุราษฎร์ธานี	8	23,719	9,699	40.9	28,258	8,188	29.0	-11.9
22	สงขลา	9	37,293	12,424	33.3	55,189	16,896	30.6	-2.7
23	พัทลุง	9	29,188	7,710	26.4	50,418	13,766	27.3	0.9
รวม			620,222	259,249	41.8	1,018,961	344,052	33.8	-8.0
มาตรฐาน					38.9			31.1	-7.9

หมายเหตุ : "ภาค" ตามการแบ่งเขตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ , "-" หมายถึง ไม่มีข้อมูล * เพิ่ม/ลด หมายถึง ร้อยละการสวมหมวกฯ ในเทศกาล-ก่อนเทศกาล จังหวัดอุดรธานีไม่มีรายงานวันที่ 4 - 5 เมษายน 2546 , จังหวัดขอนแก่น (อำเภอชุมแพ) ไม่มีรายงานวันที่ 4 เมษายน 2546

แหล่งข้อมูล : การสำรวจการสวมหมวกนิรภัยก่อนและระหว่างเทศกาลสงกรานต์ ปี 2546
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่สำรวจ, สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12, สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
รวบรวมและวิเคราะห์โดย : สำนักระบาดวิทยา และสำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข